

Mál nr. 261/2021**M og
V vegna ábyrgðartryggingar A****Ágreiningur um bótaskyldu vegna líkamstjóns.****Gögn.**

Málskot M, dags. 25.6.2021 ásamt fylgiskjölum.

Bréf V, dags. 19.7.2021, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi verið við vinnu hjá A við að þrifa flökunarvél, sem var stillt á þrifakerfi, en þá er hægt að hafa vélina opna og snúast þá söðlar hægt í vélinni. Er M var að spúla vélina lagði hann hönd á vélina, þar sem söðulbotn greip þá í hana með þeim afleiðingum að höndin klemmdist á milli söðulbotns og bita, sem hann gengur undir, og varð M fyrir meiðslum. Vinnueftirlitið var kallað til og rannsakaði orsök slyssins og skilaði um það skýrslu.

M telur að slysið hafi borið til með saknæmum hætti. Í skýrslu Vinnueftirlitsins komi fram að orsök slyssins megi rekja til þess að ekki hafi legið fyrir áhættumat fyrir þann verkþátt sem slysið varð við og að M hafi ekki fengið fulla þjálfun í þessum verkþætti. Þá hafi þrifakerfi flökunarvélarinnar ekki verið uppfært á slysdegi, en framleiðandi vélarinnar hafði breytt framleiðslu nýrra sambærilegra véla þannig að söðlakeðjan myndi ekki snúast sjálfkrafa hægt í þrifstillingu heldur yrði að ýta á sérstakan takka til að hreyfa hana til við þrif. Unnið hafi verið að hugbúnaðaruppfærslu eldri véla svo þær virkuðu eins og nýjar vélar hvað þetta varðar. M telur slysið skaðabótaskyld þar sem ljóst sé að fjölmargar reglur og lagákvæði voru ekki uppfyllt að hálfu A. M hafi ekki hlotið viðeigandi þjálfun við þrif á vélinni og í raun hafi venjulega sérstakt þrifateymi verið fengið til slíkra starfa. Ekkert áhættumat hafi legið fyrir eða verklagsreglur um hvernig standa átti að þrifum á vélinni auk þess sem vélin hafi ekki verið uppfærð hvað varðar þrifakerfi og því ekki í fullnægjandi ásigkomulagi á slysdegi.

Í bréfi V kemur fram að ósannað sé að slysið verði rakið til saknæms vanbúnaðar á vélinni, ófullnægjandi þjálfunar eða skorts á áhættumati. Í fyrsta lagi hafi flökunarvélina ekki verið vanbúin á neinn hátt. M hafi stillt vélina á sérstaka þrifstillingu, sem felur í sér að hnífar hennar verða óvirkir en að færibaldið með söðlunum á snúist mjög hægt, aðeins á 5% hraða, m.v. venjulega vinnslu. M hafi opnað öryggishlífar vélarinnar, eins og gert er í þessari stillingu, til að unnt sé að þrifa hana. Vinnueftirlitið hafi ekki gert neinar athugasemdir við hlífar eða öryggisbúnað vélarinnar né heldur að hægt hafi verið að komast að hreyfanlegum hlutum hennar, enda hættan hverfandi. Vélina sé hönnuð með þessum hætti frá framleiðanda og hún því ekki vanbúin á neinn hátt. Í öðru lagi er byggt á því að hugbúnaður vélarinnar hafi ekki verið uppfærður og í því felist saknæmur vanbúnaður. Engin vitneskja var hins vegar til staðar hjá A um hugbúnaðaruppfærsluna og engin þjónustuheimsókn farið fram á því rúma hálfa ári frá því uppfærslan kom fram. Þótt fram komi nýrri og öruggari gerðir af vélbúnaði leiði það ekki til þess þess að eldri gerðir teljist þá sjálfkrafa vanbúnar, enda uppfylli þær almennar reglur á hverjum tíma. Í þriðja lagi er því hafnað að M hafi hvorki verið kynntar verklagsreglur um þrif á vélinni né hlotið nokkra þjálfun við þrif á henni. Verkstjóri hafi ávallt farið yfir öryggis og verklagsreglur munnlega með öllu nýju starfsfólki með aðstoð túlka og einnig farið yfir þrifareglur með vélamönnum. Þá hafi vanur þrifamaður alltaf verið látinn fylgjast með og leiðbeina nýjum starfsmönnum fyrstu skiptin. M hafi á slysdegi starfað hjá A í hartnær 3 ár fyrir slysið og hafi hann gegnt ýmsum störfum. Verkstjóri hafi metið það svo að starfsmenn væru fullnuma á viðkomandi vélar eftir 1 mánuð en M hafi unnið við umrædda flökunarvél í u.þ.b. 1 ár fyrir slysið og hafi margoft þrifið hana áður. Þá hafi hann lokið sérstöku 48 klst. námskeiði fyrir fiskvinnslustarfsfólki, þar sem farið er m.a. yfir öryggi á vinnustöðum. Ályktun Vinnueftirlitsins um ófullnægjandi þjálfun M sé því röng. Þá sé það rangt haft eftir í umsögn Vinnueftirlitsins að sérstök þrifagengi sjái almennt um þrif á vélunum. Hið rétta sé að þeir starfsmenn sem vinna við stjórn viðkomandi véla sjá sjálfir um þrif á vélinni í lok vinnudags. Þrif á vélinni var því hluti af starfsskyldum M. Í fjórða lagi er það rétt að ekki lá fyrir sérstakt áhættumat vegna þrifa á flökunarvélinni en í ljósi þekkingar og reynslu M er því alfarið mótmælt að orsakasamband sé á milli skorts á áhættumati og slyssins.

Álit:

Í málgögnum kemur fram að M hafi verið að þrifa flökunarvél, sem stillt var á þar til gerða þrifstillingu. Í þeirri stillingu var hægt að opna vélina alla til að auðvelda þrif. Hnifar hættu að virka en söðlakeðja snerist mjög hægt. M lagði hönd sína á vélina og klemmdist hún á milli söðulbotns og bita, sem söðullinn gengur undir. Í skýrslu Vinnueftirlitsins kemur fram að eftirlitið telji að rekja megi orsök slyssins til þess að ekki hafi legið fyrir áhættumat fyrir þennan verkþátt, þ.e. að þrifa vélina og að hinn slasaði hafi ekki fengið fullnægjandi þjálfun í því verki að þrifa vélina. Jafnframt að meðvirkandi þáttur hafi verið að ekki hafi verið búið að uppfæra þrifakerfið í vélinni. Hins vegar liggur fyrir að M hafði unnið við vélina í u.þ.b. eitt ár og að það var hluti af starfsskyldum hans að þrifa vélina að loknum vinnudegi. Einnig hafi vanur þrifamaður ætíð fylgst með og leiðbeint nýjum starfsmönnum fyrstu skiptin. Verður því að ætla að M hafi haft næga þekkingu og þjálfun til að þrifa vélina. Þá liggur ekki fyrir að orsakasamband sé á milli skorts á áhættumati fyrir þennan verkþátt og slyssins. Ekki liggur heldur fyrir sönnun þess að vélin hafi verið haldin galla eða verið vanbúin á einhvern hátt. Seinni tíma uppfærsla á þrifakerfi getur ekki leitt til þess að eldri útgáfur véla verði sjálfkrafa metnar vanbúnar, nema augljós hætta stafi af þeim. Svo var ekki í þessu tilfalli. Sönnunarbyrði um að orsök slyssins megi rekja til saknæmrar háttsemi A hvílir á M og hefur slík sönnun ekki tekist. M á því ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 21. september 2021.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Sigurður Óli Kolbeinsson lögfr.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir lögfr.